18.5.2016

Ylitarkastaja Tuuli Tuunanen

Perustuslakivaliokunnalle

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE ULKOMAALAISLAIN MUUTTAMISESTA**
**HE 43/2016 VP**

Hallituksen esitystä ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 43/2016vp) on käsitelty perustuslakivaliokunnassa 4.5.2016, 12.5.2016 ja 18.5.2016. Sisäministeriö kunnioittavasti täydentää valiokunnassa jo lausumaansa seuraavasti:

*Poikkeuksellisen painava syy*

Ulkomaalaislain 39 §:n 1 momentin mukaan oleskeluluvan myöntäminen edellyttää, että ulkomaalaisen toimeentulo on turvattu, jollei kyseisessä laissa toisin säädetä. Toimeentuloedellytyksestä voidaan yksittäisessä tapauksessa poiketa, jos siihen on poikkeuksellisen painava syy tai lapsen etu sitä vaatii. Lain 39 §:ää ei esitetä muutettavaksi tältä osin.

"Poikkeuksellisen painava syy" on voimassaolevan ulkomaalaislain muotoilu, joka on säädetty (HE 28/2003) perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PEVL 2/2004 vp). Muotoilua ei ole pidetty perustuslain näkökulmasta ongelmallisena myöskään pykälää myöhemmin muutettaessa. Esimerkkinä voidaan mainita ulkomaalaislain muutos, jossa kansainvälistä suojelua saavien perheenjäsenille asetettiin toimeentuloedellytys niissä tilanteissa, joissa perhe on muodostettu perheenkokoajan Suomeen saapumisen jälkeen (HE 240/2009, PeV 16/2010vp).

Sisäministeriön näkemyksen mukaan toimeentuloedellytyksen soveltamisalan laajentamista koskeva hallituksen esitys ei sisällä sellaista, jonka johdosta tähän asti hyväksytty sanamuoto "poikkeuksellisen painava syy" olisi nyt nähtävä perustuslain näkökulmasta ongelmallisena. Mikäli toimeentuloedellytyksen soveltamisalaa laajennetaan hallituksen esityksen mukaisesti, poikkeuksellisen painavan syyn tulkintaa koskeva ratkaisukäytäntö tulee muotoutumaan huomioiden tiukennusten kohteena olevan henkilöryhmän erityisasema.

Ratkaisukäytännössä on aina huomioitava kansainväliset sopimukset, EU-oikeus, hallintotuomioistuinten oikeuskäytäntö ja myös sitä kautta muun muassa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö, joista seuraa velvollisuus tulkita "poikkeuksellisen painavaa syytä" suhteessa näissä lähteissä asetettuihin kriteereihin, jotka koskevat muun muassa kohtuullisuutta ja oikeasuhtaisuutta.

*Tieto oikeudesta perheenyhdistämiseen ilman toimeentuloedellytystä*

Hallituksen esityksen mukaan toimeentuloedellytystä ei sovellettaisi, jos turvapaikan saaneen tai kiintiöpakolaisen perheenjäsenen oleskelulupahakemus jätettäisiin kolmen kuukauden määräajassa. Kolmen kuukauden määräaika alkaisi siitä, kun perheenkokoaja on saanut tiedoksi päätöksen hänelle annetusta turvapaikasta tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun perheenkokoaja on saanut tiedoksi päätöksen hyväksymisestään Suomeen pakolaiskiintiössä.

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan (s. 29) tieto mahdollisuudesta perheenyhdistämiseen kolmen kuukauden määräajassa ilman toimeentuloedellytystä olisi annettava pakolaisille selkeästi, oikea-aikaisesti ja

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Erottajankatu 2, Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

ymmärrettävällä tavalla viimeistään turvapaikan antamista koskevan päätöksen tiedoksi antamisen tai pakolaiskiintiössä ottamisesta tiedoksi antamisen yhteydessä.